

Ілюстрації
ЗІНОВІЇ ЮСЬКІВ

ЛЬВІВ
«КАМЕНЯР»
1990

ББК 82.3 (2Ук)
К62

**ЗБІРНИК ОБ'ЄДНУЄ ТЕКСТИ
ВІДОМИХ І МАЛОВІДОМИХ
УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДОК —
НЕВІД'ЄМНОЇ СКЛАДОВОЇ
РІЗДВЯНИХ ОБРЯДІВ.**

Видання підготовлено спільно
з Львівським музеєм історії релігії

Ілюстрації
ЗІНОВІЙ ЮСЬКІВ

Редактор
К. Г. ЗОЗУЛЯК

К **4702640105-080**
M214(04)-90 Без оголошення

ISBN 5-7745-0392-5

© Зіновія Юськів, 1990,
ілюстрації

БЛАГОСЛОВИ, БОЖЕ!

Роде наш, вслухайся: то співає Мати-Берегиня колискову новонародженому Сонцю. А може, то промовляє словами одкровення чи молитви до нас, земних, втілена Оранта-Богородиця, сповиваючи сина Ісуса, своє небесне немовля — «світло від світла».

Живе пісня, живе віра, поїть коріння нації пам'яттю її предків. Сьогодні вони при нас за святвечірнім столом. добрі духи — хоронителі роду, що наповнюють оселю любов'ю і злагодою, прощають гріхи, звільняють від боргів. Ми частуємо їх кутею, запалюємо ритуальну свічку, бо так вже ведеться, що на Святий вечір вогонь горить від зорі до зорі. А потім збираємо для них у далеку дорогу вираю їстівну офіру «коляду», а вони, у гомінливих масках ряджених, щедро посівають світлицю зерном, віншуючи «сійся-родися...». А ще, дбаючи про наш сток, ведуть по хаті «козу», бо, за повір'ям, ця козовидна істота не що інше, як душа лану, котру переслідують завзяті жінці, а вона ховається в останньому снопі. Ось він, різдвяний дідух, у святому куті під образами...

І святочна хата — вже не просто хата, а храм, де немає місця поганій мислі, поганому слову, поганому вчинку. Тут батьки в пошанівку у дітей, тут у мирі родина, а коли хто відсутній, тому хай легенько згадається, де він здоров повертається, бо, за українським звичаєм, велике для чоловіка горе — не поспіти додому на Багату Кутю.

Чуйте, як урочо ліне у різдвяну ніч колядка,
сповіщаючи хатнім і подорожнім про уродини Бога.
Тож пильнуйте колядку та веселіться, українці! Сьогодні Він з нами — Той, хто окрилить наші душі, вознесе їх до неба, очистить від скверни, наділить святістю і благородством; хто оберегами пісні, легенди, повір'я розповість про перемогу світла над темрявою, добра над злом. Він завітає в господо вертепом і вифлеємською зіркою, що зійде з неба, благословляючи нас на щастя, здоров'я і многая літа.

- Благослови, Боже,
і отець, і мати,
у цій хаті
коляду відспівати.
- Благослови Бог і Божая Мати.

ІРИНА ВОВК

Ангел пастир'ям мовив

Ангел пастир'ям мовив:
— Христос ся нам народив,
В Вифлеємі, містечку убогім,
і в роді Давидовім,
З Пречистой Марії!

О дивнеє Рождество,
Великеє торжество:
Почала Діва Сина в чистости,
Породила в радості,
Із Дівства свого.

Пастиріє увірили,
До нього поспішили,
Охотно мило Йому співали,
Дитя в яслах витали,
Марію з Йосифом.

Уже ся то сповнило,
Що у пророка було:
Галузка Аронова зацвила,
Цвіток з себе пустила
І овоч зродила!

Слухайте Бога-Отця,
Неба і землі Творця:
«Се мій син наймиліший, коханий,
Світу з неба післаний,
Ви його слухайте!»

Богу будь честь і слава,
На вік віків і слава,
Як Отцю, так і Його Синови,
І Святому Духови,
В Трійці єдиному.

Ангел Божий із небес

Ангел Божий із небес,
Радість нам звіщає днесь,
Що в Вифлеємі Бог воплотився,
Там у вертепі Він появився
Бідним пастухам.

Тож спішім у Вифлеєм,
Де в яслах Божий Син
Народився з Діви Марії,
Непорочної Лелії,
На спасення нам.

Там віддаймо честь Йому,
Заспіваймо піснь отсю:
Слава во вишних вічному Богу,
Отцю і Сину, Духу святому,
А на землі мир!

О Дитятко, Спасе наш!
Глянь ласкаво днесь на нас,
Освободи нас з тяжкої неволі,
Дай дочекатись ліпшої долі
З Рождеством Твоїм.

Бог предвічний

Бог предвічний народився,
Прийшов днесь із небес,
Щоб спасти люд свій весь,
І утішився.

В Вифлеємі народився,
Господь наш, Христос наш
І Спас наш, для всіх нас
Нам народився.

Ознаймив се Ангел Божий
Наперед пастирям,
А вчора звіздарям
І земним звірям.

Діва Сина як породила,
Звізда ста, де Христа
Невіста Пречиста
Сина зродила.

Тріє царі йдуть со дари
До Вифлеєм-міста,
Де Діва Пречиста
Сина повила.

Звізда їм ся об'явила:
В дорозі, о Бозі,
При волі, при ослі
Їм ознаймила.

— Тріє царі, де ідете?
— Ми ідем в Вифлеєм
З желаннем, спокоєм
І повернемся.

Іншим путем повернули,
Погану, безстидну,
Безбожну Іроду
Не повиділи.

Йосифови Ангел мовить:
З Дитятком і з Матков,
З бидлятком, ослятком
Най ся хоронить.

«Слава Богу!» заспіваймо,
Честь Сину Божому
І пану нашому
Поклін відддаймо.

Бог ся рождає

Бог ся рождає, хто ж Го може знати!
Ісус Му ім'я, Марія Му Мати!
Тут Ангели чудяться,
Рожденного бояться,
А віл стоїть, трясеться,
Осел смутно пасеться,
Пастиріє клячуть,
Бога в плоти бачуть,
Тут же, тут же, тут же, тут же, тут!

Марія Му Мати прекрасно співає,
І хор ангельський Йї допомагає!
Тут Ангели чудяться...
і т. д.

Йосиф старенький колише Дитятко:
— Люляй же, люляй, мале Отрочатко!
Тут Ангели чудяться...
і т. д.

Тріє царіє к вертепу прийдоша,
Ливан і смирну, злато принесоша.
Тут Ангели чудяться...
і т. д.

А пастиріє к Йому прибігають
І яко царя свого витають.
Тут Ангели чудяться...
і т. д.

І ми днесь вірно к Йому прибігаймо,
Рожденну Богу хвалу, честь віддаймо!
Тут Ангели чудяться...
і т. д.

В Вифлеємі-граді торжество нині

В Вифлеємі-граді торжество нині:
Христа Бог, Цар слави, родився в яскіні.
Пастирі службаху й Янголи воспіваху —
Слава в вишніх Богу й на землі мир.

І віл з ослом до ясел вступили,
Пред рожденним Христом коліна склонили.
Радість християнам, печаль же євреям,
Що скот незмишлений пізнав Творця.

Ликуйте, пророки, й ви, патріярхи,
Отці й праотці, й святі всі:
Все ж нам Бог дарує й царство готує
Усім християнам, віруючим в Його.

В Вифлеємі днесь Марія Пречиста

В Вифлеємі днесь Марія Пречиста
Породила у вертепі нам Христа...
Слава во вишних Богу,
Слава во вишних Богу
І мир всім на землі!..

Ангел з неба пастирям ся являє
І веселу ту новину звіщає!..
Слава во вишних Богу...
і т. д.

Прибігають до вертепу пастирі
І з собою несуть дари в офірі...
Слава во вишних Богу...
І т. д.

І Дитятку кланяються в оборі,
До Його ніг припадають в покорі...
Слава во вишних Богу...
і т. д.

А з востока за звздою йдуть царі,
Три преславні, прерозумні звіздарі.
Слава во вишних Богу...
і т. д.

І до Ірода по пути вступають.
— Де Месія народився? — питають.
Слава во вишних Богу...
і т. д.

Книжники їм і учені сказали,
Щоб Месію в Вифлеємі питали...
Слава во вишних Богу...
і т. д.

Йдуть царі, Христа знаходять в яскіні,
Між бидляти, в бідних яслах на сні...
Слава во вишних Богу...
і т. д.

Там в смиренню свій Му поклін віддали,
Пред Ним злото, ливан, миро поклали...
Слава во вишних Богу...
і т. д.

Ми також Христу поклін свій віддаймо
І разом з небесним хором співаймо...
Слава во вишних Богу...
і т. д.

Весела світу новина нині

Весела світу новина нині:
Христос родився в яслах на сіні,
Він Цар небесний, Бог необнятий,
Спочив в вертепі поміж бидляти.

До Нього світ весь вкривався тьмою,
Він світла радість приніс з собою,
До Нього цар був пан над рабами,
Він всіх нарівні назвав братами.

За світлом зорі до стіп Дитяти
Спішім і ми днесь поклін віддати.
У жертві серця несім невинні
І мольби щирі отсі дитині.

Милий Ісусе, о Божий Сину!
Глянь оком ласки на Україну:
Здійми з нас, грішних, вражі окупи,
А серця жаром зогрій любови!

Во Вифлеємі нині новина

Во Вифлеємі нині новина:
Пречиста Діва зродила Сина;
В яслах сповитий, поміж бидляти
Спочив на сіні Бог необнятий.

Вже Херувими славу співають,
Ангельські хори Пана витають,
Пастир убогий несе, що може,
Щоб подарити Дитятко Боже.

А ясна зоря світу голосить!
Месія радість, щастя приносить!
До Вифлеєма спішіть всі нині,
Бога витайте в бідній Дитині!

За світлом зірки, десь аж зі сходу,
Йдуть три владики княжого роду,
Золото дари, кадило, миро
Враз з серцем чистим несуть в офіру.

Марія-Мати Сина леліє,
Йосиф старенький пелени гріє,
А Цар всевіта в зимні й болю
Благословить нас на ліпшу долю.

Ісусе милий, ми не багаті.
Золота дарів не можем дати,

Но дар цінніший несем від мира —
Се віра серця, се любов щира.

Глянь оком щирим, о Божий Сину,
На нашу землю, на Україну,
Зішли Йї з неба дар превеликий,
Щоб Тя славила во вічні віки.

Вістку голосить світу зірниця

Вістку голосить світу зірниця:
Зродила Сина чиста Дівця;
В стайні зродила,
В яслах сповила,
Сіном прикрила,
Грудев кормила
Божого Сина Марія!

Ангел пастирям се возвіщає,
До Вифлеєму їх завзиває,
Щоб поспішали,
До ніг припали,
Поклін віддали
І попитали
Бога живого в вертепі.

Бідні пастирі, вчувши про тее,
Біжать витати Дитя малее,
Біжать всі радо,
Цілов громадов,
Лишивши стадо,
В серци з відрадов,
І несуть дари з собою.

Та й і три волхви царського роду
Ідуть з далека, десь аж зі Сходу;
Ідуть в покорі
За блеском зорі,

Там, де в оборі,
В світлости морі
Цар спочиває Вселенни.

Гей, і ми також, браття, сестриці,
Днесь поспішаймо з Руської землиці,
Щоб честь віддати
Христу-Дитяти
І ублагати
Ласк-благодати,
Кращої долі, гаразду!

Возвеселімся всі купно нині

Возвеселімся всі купно нині:
Христос родився в бідній ясині!
Посліднім віком
Став чоловіком —
Всі утішайтесь на землі!

Всі утішайтесь на землі гойно,
Хвалу віддайте Йому пристойно,
Пожаданому,
З неба даному,
Котрий увесь світ відкупив!

Котрий ізбавив весь світ від ада,
Через Його вічна нам всім відрада.
За теє Йому,
Пану нашому,
Пісні співаймо всі согласно!

Пісні співаймо звучно й мило,
І торжествуймо всі разом широко!
Слава во вишних
А мир для нижних
Весело світу голосім!

Голосім світу Господа явно,
О котрім вже пророки давно
Пророкували,
Проповідали,
Що ся народить Цар віків!

Що ся народить Цар віків, слави,
Зітре на землі всі грішні глави.
А перські цари
Принесли дари,
Поклін віддали смиренно.

Поклін віддали смиренно нині,
Христу рожденну, малій Дитині,
Ладан і злато,
І смирни багато,
Яко кадило, в поклони.

Пастирі бідні зі страху бігли
Там, де від, осел Дитину гріли,
Ангели в небі
К Його потребі
Прекрасні пісні співають.

Пісні співають Нарожденному,
Во яслах нині положеному,
І ми співаємо,
І вихваляємо,
Його на віки славімо!

Щоби нам дав тут довго прожити
І Його царства всім доступити,
Врагам коритись
І принижитись,
А нам у мирі прожити.

Щоби ми довго в мирі прожили
І чистим серцем Йому служили.
Чиста Маріє,
Небес Леліє,
Хвалим Тя з Сином на віки!

Пастирям уподобімся,
Рожденному поклонімся,
Щоби зволив мир нам дати,
Смуток в радість проміняти
Віруючим, віруючим у Нього.

Вселенная, веселися

Вселенная, веселися:
Бог від Діви днесь зродився
У вертепі між бидляти,
Там Христови поклін дати
Три царі; три царі приходять.

Ладан, миро, злото в дарі
Там принесли аж три царі
Нарожденому Цареві,
Вселенной Господеви
Віддають, віддають в покорі.

І пастирі прибігають,
З сопілками поклін дають:
Пізнали, що Рождений —
Бог, з Марії вощений,
Чистої-чистої Дівиці.

Ти, Йосифе, не смутися,
Се Спаситель днесь родився!
Тобі радість Він приносить,
Нам спасення всім голосить
Від нині, від нині до віка.

Ангели припадають,
«Слава во вишних!» співають,
Нарожденому Дитяти
Поспішають поклін дати
Богови, Богови у яслах.

Над вертепом в Вифлеємі
В Давидовім тихім домі,
Яко Пану своєму.

В яслах лежить, хто ж поспішить

В яслах лежить, хто ж поспішить
Співати Маленькому —
Ісус-Христу, Богу істу,
Новорожденному.

Пастиріє, прибігайте,
Йому мило пригравайте,
Яко Пану нашому.

Святий Йосиф в руках носить
Пелени Маленькому,
«Люляй, люляй» приспівує
Новонародженному;

Віл і осел приклякають,
Паров Його огрівають,
Творця світа цілого.

Зібралися, кланялися
Дитятку маленькому,
Тріє царі несуть дари
Новонародженному;

А звізда їх проводжає,
Над вертепом просвіщає,
Де Дитя в яслах лежить.

І Ангели, Архангели
Милозвучно співають,
Голосами й трубами
В небі всі пригравують.

Усі люди, патріярхи
Нині ся утішають,
І отроки, й пророки
Радісно воскликають.

Сонце, місяць зі звіздами,
І ти, Єво, враз з Адамом,
Нині розвеселіться.

І ви, гори, і ви, бори,
Всі ся днесь утішайте,
І всі птиці, Божі співці,
Радісно підлітайте.

Бо Месія народився,
З Пречистої воплотився,
Присно-Діви Марії.

І ми нині усі вірні,
Всі ся днесь утішаймо,
Рожденному, безсмертному
Низько ся поклоняймо.

Котрому і честь, і хвала,
І на віки віків слава,
Яко Пану нашому.

Дар нині пребагатий із небес прийшов

Дар нині пребагатий із небес прийшов,
Мовби капля роси з неба на землю зійшов.

В утроби Дівичу Бог-Слово вселився,
Із Неї же Невидимий світу явився.

Бог від Діви плотію днесь ся нам родить,
Пітьма щезла, ясне світло на землю сходитьь.

Мов небо ясне, світле, вертеп явився,
Коли в яслах убогих Бог положився.

Ангельській всі хори там ся зближають,
На облаках веселі, милі пісні співають.

«Слава во вишних Богу», що нам дарував
Спасення й мир з неба нам на землю зіслав.

Пастирі на сопілках пісні голосять,
А три царі свої дари Богу приносять.

Ладан, смирну і злото в дар принесли,
Рожденному, безсмертному до рук віддали.

Тому же всі ми вірні дар принесім:
Чистим серцем Отця з Сином слезно молім,

Щоби нам ниспїслали Духа святого,
У виді голубинім з неба сходячого.

Тройцю, що спасла усіх християн,
Щоб ми могли вихваляти Її на Йордан.

Зволь нам, Христе добротливий, то дарити
І з Тобою в царстві Твоім на віки жити.

Дивная новина

Дивная новина: нині Дїва Сина
Породила в Вифлєсмі Марія єдина!

Не в царській палаті, а поміж бидляти,
На пустині, у яскині, а треба всім знати,

Що то Бога іста, Марія Пречиста,
І рождає, і питає Його як невіста.

На руках тримає і Йому співає,
Всемогучим своїм Творцем Його називає.

Мовить: — Люляй, Сину, будь зі мною без упину,
Коли взяв Ти мене Собі за Матір єдину!

О необіймлений, о недостижений!
Спи Ти довго, рости скоро, Младенче блаженний!

Я в Тобі надію, Любий, лелію;
Де сам будеш, мене візьмеш, Ти мій Добродію!

Скажи, Правосуде, де хто з вірних буде?
Хай зі мною пред Тобою стануть всії люди,

Щоб Тебе молити і Тебе просити,
Щоби-сь дав нам в Твоім царстві во вік віків жити.

Землю Юдейську нічка вкрива

Землю Юдейську нічка вкрива,
Сном благодатним світ спочива,
Лиш убогі пастухи, пастухи,
Стада свого стерегли, стерегли;
Їм-то Ангел ся являє

І таку вість возвіщає:

Спас прийшов, Спас прийшов.
Він з Діви народився
І в яслах положився
Там в місті Вифлеєм.

В шопі знаходять Боже Дитя,
Бідне, покірне, мовби ягня,
І в нім Бога пізнають, пізнають,

Божу честь Йому дають:
«О Владико, Христе Боже,

Ми приносим, що хто може,
В дар Тобі, в дар Тобі.

Зволь дари сі прийняти,
Ми ж мем Тя прославляти
Тут і там в небесах».

Ликуючи, заспіваймо днесь

Ликуючи, заспіваймо днесь:
Явилась нам благодать з небес.
Христос народився з Марії
Непорочної, чистої Лелії
У мирі для нас. (2)

Йосифе, з нами торжествуй!
Ти, Давиде, разом празникуй!
Се-бо для нас Гість пожаданий,
Еммануїл з неба зісланий
По поречеству. (2)

Від востока поспішаючи,
У Вифлеєм прибуваючи,
Злато, ладан і смирну в дарі
Персидській приносять царі
Рожденну Царю. (2)

Во вертепі єсть положений
Младенець Бог, з Діви рождений,
Пастирі поклін віддають,
На сопілках вигравають
Йому миленько. (2)

І ми Йому хвалу віддаймо,
Рожденному піснь заспіваймо,
Щоб зволив нам дарувати,
З Ангелами прославляти
Його на віки! (2)

Марія-Діва днесь породила

Марія-Діва днесь породила
Цвіт пахучий, цвіт розкішний,
Його здавна світ весь грішний,
Здавна дожидав. (2)

У Вифлеємі зацвив красою
Цвіт той райський, божий, ясний,
І рознісся запах красний
По всій землиці. (2)

Заблисла зоря, несесь по світі.
Вість весела, вістка мила,
Що всіх вбогих звеселила:
«Христос приходить». (2)

А за зорею, та за красою
Вже йдуть люди, йдуть веселі,
У Вифлеємські оселі
Несуть поклони. (2)

Несуть поклони з всіх кінців світа:
Несуть в дарі що хто може,
Ісус-цвітка, Дитя боже,
Благослови всім. (2)

Над Вифлеємом заблисла зоря

Над Вифлеємом заблисла зоря
І ясне світло сипле дугою,
Світам віщує вже кінець горя
А прихід царства, мира, спокою!

Йде за зіркою пастир убогий,
Дрожуче серце в него питає,
Де народився Господь могучий,
Що Йому славу Ангел звіщає.

Йде аж зі сходу цар за зіркою.
Минає ріку, минає моря;
А серце б'ється із неспокою:
Кому се світить та ясна зоря.

А зоря світить, б'є блиск чудовий,
Горить у світлі стайня убога,
Як знак великий тайну любови
І милосердя для нас у Бога.

На небі зірка ясна засяла

На небі зірка ясна засяла
І любим світлом сіяє,
Хвиля спасення нам завитала,
Бог в Вифлеємі рождаєсь.
Щоб землю з небом водно злучити,
Христос родився: Славіте! (2)

В біднім вертепі, в яслах на сні
Спочив Владика, Цар світа,
Отож до Його спішім всі нині,
Нашего жде Він привіта.
Спішім любови серця огріти,
Христос родився: Славіте! (2)

Благослови нас, Дитятко Боже,
Дари нас нині любовою,
Хай ціла пекла сила не зможе
Нас розділити з Тобою.
Благослови нас, ми Твої діти.
Христос родився: Славіте! (2)

Наш Спаситель народився

Наш Спаситель народився,
Завитав з небес,
Бог днесь стався чоловіком,
Чудо се чудес!

Тую вістку Ангел Божий
Пастирям звістив,
Нею грішне людське плем'я
Вельми звеселив.

В шопі пастирі знаходять
Біднеє Дитя:
В нім пізнали Бога,
Світа короля.

Із далекої країни
Три царі йдуть,
Зі собою для Дитятка
Дар вони несуть.

Ливан, золото і миро
Віддають Йому,
Яко свому Богу, Спасу,
Пану і Царю.

Ми Тобі, Дитятко Боже,
Дар несем любви
І Тебе смиренно просим:
Жертву ту прийми.

Небо і земля нині торжествують

Небо і земля (2) нині торжествують,
Ангели й люди (2) весело празнують:
Христос родився, Бог воплотився,
Ангели співають, царя витають,
Поклін віддають, Пастиріє грають,
«Чудо, чудо!» — повідають!

Во Вифлеємі (2) весела новина:
Чистая Діва (2) породила сина!
Христос родився, Бог воплотився...
і т. д.

Слово Божее (2) взяло на ся тіло:
В темряві земній (2) сонце засвітило.
Христос родився, Бог воплотився...
і т. д.

Ангели служать (2) своєму Королю,
І у вертепі (2) творять Його волю.
Христос родився, Бог воплотився...
і т. д.

Три славні царі (2) зі сходу приходять,
Ладан і смирну (2), золото приносять.
Христос родився, Бог воплотився...
і т. д.

Царю і Богу (2) дари ці віддають,
Пастиріє всім (2) людям повідають,
Христос родився, Бог воплотився...
і т. д.

І ми рождену (2) Богу поклін даймо,
«Слава во вишних» (2) Йому заспіваймо.
Христос родився, Бог воплотився...
і т. д.

Небо і земля, нині всьо ликує

Небо і земля, нині всьо ликує,
І збір пророчий разом торжествує:
Христос народився,
В пелени повився,
Ожиданий давно,
На світ прийшов явно,
В яслах положений.

Вифлеєм-місто вельми ся втішає,
Давну надію пророків витає:
Ясла Го вкривають,
Три царі витають,
А пастирі грають,
Красну піснь співають
Ангели із неба.

«Слава во вишних!» — Ангели співають,
Спокій на землі нам днесь повідають:
Ірод засмутився,
Що Цар народився,—
Земське Його царство
І всьо володарство
Марно упадає.

На небі звізда прекрасно сіяє,
До Вифлеєма дорогу являє,
Персидські царі.
Спішно несуть дари,

Смиренно віддають,
Перед ним падають,
Яко Царем своїм.

А Пастирі нам весело співають,
Преславне чудо всім оповідають,
Що Христос на сні
Лежить у ясині,
В пелени повитий,
Хоче ізбавити
Віруючих в Нього.

Родився Творець всеї тварини нині,
Цар над всіх царів в убогій ясині:
Знають, що ся діє,
Бидлята німії,
Коліна склоняють,
Честь Йому віддають,
Як своїому Творцю.

Чистая Діва на руках тримає,
Як немовлятко, грудьми накармляє:
О прекрасний Цвіте,
Очей моїх Світе,
Сину пожаданий,
Нам з неба післаний
Від Духа святого!

А Йосиф-старець услуги сповняє,
Яко дитятку, пісоньки співає:
«Люляй же, малеє,
Дитя дорогее,
На потіху всьому
Світови грішному,
Із небес нам дане!»

І ми весело пісні заспіваймо,
Нарожденного Царя повитаймо:
Щоби ми у вірі
І в глибокім мирі
На землі прожили,
А в небі узріли
Світ Божества Його!

Не плач, Рахиле

Не плач, Рахиле, глянь: діти цілі,
Не умирають, а оживають (2)
Діти нетлінні, в новій святині,
За Бога-Сина — їх була вина. (2)

За Ірода злобу, видя, яко воду,
Кров розливану, плоть убивану. (2)
Тілом хоть померли, душами же цілі,
За живота страту приймали заплату. (2)

Пощо, горлице, ти, голубице,
Тоскуєш і плачеш, тяженько зітхаєш? (2)
Не зловить рідних птенців свобідних
Ловець неситий, хоть простер сіти. (2)

Твої ж пернаті в небеса прип'яті,
Путь пройшли сей жизни, побідні пісні. (2)
Поють Царю славу, що їх від держави
Вибивав, з пагубної лести підступної. (2)

Піду на ниву, еще незрілу,
Колоси збирати, не можна-бо жати. (2)
Зелені цвіти, їм вже не зріти,
Рано смертною січуть косою. (2)

А травиця мертва, буде Богу жертва,
В пожатім сїні благословенна офіра: (2)
Вічний Бог невинну прийняв недозрілу
В житницю небесну пшеницю чудесну. (2)

Вид нечестивий! Ірод злосливий
Христа не знає, не обритає. (2)
Мої же діти хоче убити,
Меч обнажає, їх убиває. (2)

Твої рідні чада перебудуть внутр града,
Тим небо дарує, хто життя жертвує (2)
За Христа і Бога: заплата премога
Малим отрочатам, заколеним вівчатам! (2)

Перестань же, мати, гірко ридати,
Ах! Як перестати а не плакати? (2)
Крови великі ллються ріки,
Наповняють море, люте мені горе! (2)

Перестань же, мати, за дітьми ридати,
В Адамі родились і всі согрішили. (2)
В кровавій купіли треба щоб ся змили,
А то в рай святий путь була би заперта. (2)

Тяжко-бо зріти, як многі діти
По всем повіту, серед весни, літа. (2)
Моєї утроби, убив із злоби
Злий кровопийця, Ірод-убийця! (2)

Лучше младенцям і всім первенцям
Жизнь положити, а з Христом жити; (2)
Мир прийшов спасти, всім рай віддати,
Мира Відкупитель, від ада Спаситель. (2)

Бідна ж я мати, такої я страти,
Як не заплачу, коли не бачу (2)
Дорогих перел, їх уже стерли;
Ах, згасли надії, зів'яли лелії. (2)

Отвори же очі, глянь, посеред ночі
Світяться нині на небес твердині, (2)
Твої діти — зорі у небес просторі
Там перебувають, з неба спозирають. (2)

Нині, Адаме, розвеселися

Нині, Адаме, розвеселися,
Єво, прамати, від сліз отрися!
Той, котрого ви так бажали,
І з тоскою так вижидали,
Нині з Діви вибраної
В Вифлеємі в малім домі
Родився, явився,
Йому царі несуть дари,
Злато щиро, ладан, миро,
Від восток, рек пророк.
Всі патріярхи й всі пророки
Ангельські сили, святі отроки,
Торжествуй з ними разом, весь світе;
Ти уступай же, старий завіте!
Новий з неба, Його треба
Було давно, нині явно
Настає, Бог дає.
Як з Ємпину в радість миру
Отець Сина нам єдина
Ниспіслав, дарував.
«Слава во вишних» духи співають,
Що Бог родився, нам обвіщають.
Того з неба, народженого,
В яслах убогих положеного,
Звізда ясна і прекрасна
Озаряє, навчає,
Що то Пан, з неба дан!

А у ясел віл і осел,
Як стояли, так пізнали
Всіх рода — Господа!
«Витай малее, витай Дитятко,
Золоторунне з неба Ягнятко!»
Пастирі бідні так повідали,
Як з дарами Його витали.
Кладуть хлібець-короваець,
А до того масла много
І ягня перед Дитя.
Потім грали во кимвали,
Во свиріли і сопіли,
Як вміли, раділи.
Ликуймо і ми, ликуймо ціло,
Що Бог на себе взяв людське тіло,
Щоб до неба нас запровадив
І при троні своїм посадив.
За то Богу слави много
Враз з ангели, архангели
Співаймо, віддаймо!
За ті дари від всей твари,
Щоби хвала не устала
Божеству, Рождеству.

Новая радість світу ся з'явила

Новая радість світу ся з'явила:
Пречиста Діва Сина породила!

У Вифлеємі-місті вельми рано
Витати Пана пастирям казано.

Звізда на небі ясна засіяла,
Царів персидських к Йому проводжала.

Принесли Йому ладан, миро, злато,
Взяли заплату небесную за то.

Ірод лукавий з того засмутився,
Що Цар предвічний на світ народився.

Казав жовнірам повсюди шукати,
Впень отрочата дволітні стинати.

А Йосиф-старець Марію піймає
І до Єгипта з Христом утікає.

Нехай же Ірод вічно погибає,
Наш Цар рождений всіх нас потішає!

Ми нині з Ним враз славно веселімся,
Рождеству Його низько поклонімся.

Щоби нам зволив щасливий вік дати,
А по смерті з Ним в небі царствувати.

Нова радість стала, яка не бувала

Нова радість стала, яка не бувала:
Над вертепом зізда ясна світу засіяла.

Де Христос родився, з Діви воплотився,
Як чоловік пеленами убого повився.

Ангели співають, славу, честь звіщають,
На небеси й на землі мир проповідують.

Давид виграває, в гусла ударяє,
Чудно, мило і предивно Бога вихваляє.

І ми теж співаймо, Христа прославляймо,
Із Марії Рожденного в покорі благаймо.

Просим Тебе, Царю, небесний Владарю,
Даруй літа щасливії сему господарю.

Дай нам мирно жити, Тобі угодити
І з Тобою в царстві Твоїм на вік віків жити.

Нуте, нуте, браття-сусіди

Нуте, нуте, браття-сусіди,
Час вже забути про всякі біди,
Час понехати смутки, печали,
Вже-бо досита ми їх зазнали.
Нині, нині най нам витає
Радість, що вічний Бог ся рождає!

У Вифлеємі диво над диви:
Там народився з чистої Діви
Мира Спаситель, Бог необнятий,
В шопі на сіні поміж бидляти...
Тее, тее зоря звіщає,
Світу голосить: Бог ся рождає.

З всіх пастирі найперші були,
Що то такий спів ангельський чули:
«Слава во вишних Богу най буде,
А на землі мир, добрії люди,
Днесь вам, днесь вам доля світає,
Там-бо в вертепі Бог ся рождає!»

Вчувши тее бідні пастирі,
Кождий спішить там з даром офіри,
І припадають всі на коліна,
Щиро витають Божого Сина,
Кождий, кождий з них-бо то знає,
Що се предвічний Бог ся рождає.

За звіздою йдуть три царі
Десь аж зі Сходу і несуть в дарі:
Золото, миро, ливан пахучий;
Серцем почули, що Всемогучий
Господь, Господь з небес зступає
І в людським тілі Бог ся рождає!

І ми, браття, всі поспішаймо,
Честь, славу, поклін Богу віддаймо
І подарім Йому нашу віру,
Чистее серце і душу щиру,
Також, також най днесь лунає
Піснь громогласна: Бог ся рождає!

Нова радість стала, що на небі хвала

Нова радість стала,
Що на небі хвала:
Звізда ясна над вертепом
Увесь мир осіяла.

Пастухи з ягнятком
Перед тим Дитятком
Навколінця припадають,
Царя-Бога вихваляють.

Ой Ти, Царю, Царю,
Небесний Владарю!
Даруй літа щасливії
Сему господарю.

Ой видить Бог, видить Творець

Ой видить Бог, видить Творець,
Що мир погибає.
Архангела Гавриїла
В Назарет посилає
Возвістити в Назареті:
Стала слава у вертепі;
Тріє царі, тріє царі
Несуть Христу дари.

Ливан, злато й кадило
Йому в дар подали,
А ввійшовши у храмину,
На коліна впали.
Ірод вельми засмутився,
Що Христос-Цар народився.
Пішов Ірод аж до аду
К люциперу на пораду.

А від аду повертає —
Плаче Ірод і ридає.
Ірод плаче і ридає,
Свої слуги розсилає,
Свої слуги розсилає,
Христа убити шукає.
Слуги приказ виповняють,
Малих дітей убивають.

Десять тисяч і чотири
Малих дітей погубили.

Плаче мати і ридає —
Ірод діти убиває.
«Не плач, мати, й не ридай,
Сліз своїх не проливай». —
«Як же мені не тужити,
Побив Ірод мої діти».

Ірод діти убиває,
Гострим мечем розсікає,
Кров невинну розливає.
Він Христа вбити шукає.
А ми сему не смутімся,
Рождеству Його поклонімся!
Ми рождеству поклонімся,
Христу-Богу помолімся.

По всьому світу стала новина

По всьому світу стала новина:
Діва Марія Сина родила.
Сіном притрусила, в яслах положила
Господнього Сина.

Діва Марія Бога просила:
«В що ж би я Сина свого сповила?
Ти, небесний Царю, пришли мені дари
Сьому господарю».

Зійшли Ангели з неба до землі,
Принесли дари Діві Марії:
Три свічі воскові, ще й ризи шовкові
Ісусові Христові.

Осіяла звізда з неба до землі,
І зійшли Ангели к Діві Марії,
Поють Божі пісні Господній Невісті,
Радости приносять.

Послухай нині о тій новині

Послухай нині о тій новині,
Що Ангели приносять,
Над вертепом голосять.

Се мила радість, вірним у сладість:
Христа-Спаса Рождество,
Всему миру торжество.

Дивна новина, що Діва Сина
У вертепі зродила,
На сіні Го зложила.

Без жадной змази — гріховной скази,
Честнійшая Херувим,
Славнійшая Серафим.

Діва Марія, чудна Лелія,
Пригортає до серця
Маленького Первенця.

«О, мій маленький, Сину любенький!
Великий небес Творче!
Всеї природи Отче!»

Аж незабаром царі со даром
Із востока приходять
Та й Дитятку приносять.

«Царю рождений! Прийми дар земний,
Ливан, мир і золото,
Нас благослови за то».

А Мати чиста мовить до Христа:
«О мій Сину єдиний,
Прийми дар, Тобі даний.

З яселок своїх благослови їх
І дай прийти до неба,
Більш нічого їм не треба».

Старенький Йосиф на руках носить
Маленьке пахоля,
Небесного Короля.

Та й всі співали і любо грали
На сопілках прекрасно
І в голоси согласно.

І ми співаймо, поклін віддаймо
Христу-Богу в яселках,
Повитому в пеленках.

Радість ся нам явила

Радість ся нам явила: Діва Сина родила!
Небеса, небеса, небеса, славлять, славлять,
Ангели ся удивляють,
Пастирії поклін дають
Нарожденому.

Ти, Йосифе старенький, плаче Ісус -
маленький!
Помагай, помагай, помагай Його, Його
Чистій Діві колисати
І піснь Йому заспівати:
Люляй, Пане наш!

Убого ся народив, багатого засмутив:
Ірода, Ірода, Ірода злого, злого,
Він-бо діти убиває,
Христа убити бажає
Нарожденого.

О Іроде безумний, чому-сь так нерозумний?
Не знаєш, не знаєш, не знаєш того, того,
Що Христос наш вічно жиє,
Нам благодать Свою дає
І жизнь вічну.

Три царі несуть дари; Христу поклін віддали,
Нашому, нашому, нашому Богу, Богу,
На цілий світ славу дали,
Христа в яслах повитали,
В біднім вертепі.

І ми Його витаймо, враз Йому заспіваймо:
Виростай, виростай, виростай, Спасе, Спасе,
Дай нам в мирі прожити,
Во вік віків Тя хвалити,
Нарожденного!

Син Божий від Отця із неба сходить

Син Божий від Отця із неба сходить,
Бо із Марії Христос днесь ся родить!
Ласку приносить,
Хто о ню просить,
Грішникам прощає
І очищає.
О Боже неіслідимий,
За все славимий!

О преславне чудо, що ж ся зчинило?
Христос на Себе прийняв людське тіло!
Діва носила,
Діва родила
І укладає
В яслах на сіні
В темній яскині.

Ангели співають во вишних Богу
І у вертепі творять Його волю.
Пастирі Му грають,
Христа витають,
А віл боїться,
Осел трясеться,
Волхви царя витали,
Його пізнали.

А Ірод лютий з того смутився,
Що цар предвічний на світ родився.
Діти стинає,

Крив проливає,
Матері плачуть,
Люту смерть бачуть.
На Христа зраду думає
І меч ладнає.

А Йосиф-старець Марію піймає,
До Єгипта з Христом утікає.

Марія тулить,
Дитя голубить,
Ангел пильнує,
Дорогу простує,
А Ірод іде навіки
В пекольні муки.

Іроде безумний, вічно погибай!
Ти, Царю рождений, всіх нас утішай!

Ти наш Учитель,
Всіх нас Спаситель,
Ти наша радість
І наша сладість!
Благословення Свого
Подай нам много.

Тому к вертепу всі поспішаймо,
Нарожденому враз заспіваймо,

З пастирми заграймо,
В гусла ударяймо
І возвеселімся,
З царми поклонімся,
Щоб тут перебути
І в небі бути.

*Согласно співаймо,
Ісуса витаймо*

Согласно співаймо, Ісуса витаймо,
Се-бо Бог істинний, нас ради рождений.

Весело поскачте і більше не плачте,
Хай Ісус-Младенець піде з нами в танець.

Од небес післаний, із Пречистої Панни,
Син Божий во плоти плаче межи скоти.

І спішно грядіте, в околу станіте
І в труби заграйте, з Ангелами співайте,

Радуйся, Маріє, од восток царіє
Со звіздою приходять, дари Йому приносять.

Злато, ливан, смирну, Младенцу нескверну,
Яко Царю віку, Бого-чоловіку.

Тепер вже безпечно, най іде конечно
Громада пастушок во Вифлеєм Юдов.

Хай поють прекрасно, весело, согласно,
Степан бас тримає, Іван же заграє,

Михайл — дисканта, а Грицько за альта,
Макарій — тенора, най ідуть до двора.

Прийшовши, заграйте, коляду віддайте,
Малеє Дитятко чей прийме ягнятко.

Побачив Гарасим, що то є Божий Син,
Іскочив по струни, сівши на два коні.

Поклич ще Никити: «Хочеш в небі бути,
Зачинай трубіти, буде Бог платити».

Марія Пречиста зродила нам Христа,
Пустила до шопи цілувати стопи...

Христос ся розповив, до себе притулив,
Царство нам дарує, де сам царствує.

Христос родився, Бог воплотився

Христос родився, Бог воплотився
У Вифлеємській яскині!
В стайні убогій, нищеті mnogій,
Велика радість всім нині!

Ангели співають, честь Йому віддають,
Радій, чоловіче, з рожества того!
Богу і Творцю своєму,
Христос-бо від ада спасе душ много
І від неволі вражої.

Марія чиста, родивши Христа,
В яслах зложила на сні.
Не розуміє, що ся то діє?
Бог помістився в яскині!

Возлюбленого Младенця.
Пелени готує, солодко цілує:
«Яким Ти чудом в мені вмістився,
В дівстві без болізни, Чадо, родився?
Радосте моя безмірна!»

А Йосиф тее чудо святее
Видячи, святий хранитель,
На самім сні, на острім зимні
Як люто терпить Сотворитель:

Від зимна хоронить, худібку приводить,
Щоб обгрівала дишучи.
Худібка же волю Його сповняє,
Перед Ним коліна свої згинає,
Творця пізнавши свого.

Пастирям вісті тії обвістив
Ангел, як пасли уночі;
Тому утішно в Вифлеєм спішно
Біжать, як тільки їм мочи.

Радісно взивають, дарунки складають,
Які лиш мали, Владиці.
Радуйся, Пастирю, з неба зісланий,
В убогім вертепі нам показаний,
Задля зблудивших прийшовший.

З далека царі несуть вже дари,
Від Сходу до Вифлеєму;
Ладан і злато, і смирну надто
Приготовані є Йому.

Туди ся зближають, Ірода питають,
Де народився Цар слави?
Звізда-бо нам ясна того явила,
Котрого Пречиста Діва повила,
Пожаданого Месію.

Як в стайні стали, дари віддали
І честь з поклоном Цареві,
Вгору святому і єдиному
Всея твари Господеві.

Ангел ся показав, у сні путь їм вказав,
До землі своєї піти.
Радуються вельми з посольства сього,
Се-бо вони нашли царя свого,
Ірода злого минули.

А ми, що вірим, Христу честь даєм,
Всі разом пісні співаймо,
Весело, мило, радо й щиро
Славу й поклін віддаймо.

Радість всім велика, Бого-чоловіка
Чистая Діва зродила:
Зродила всьої твари Первенця,
Правдивого Бога в вгоді Младенця,
На вічне щастя всіх вірних.

~~~~~

З М І С Т

<i>Благослови, Боже! ІРИНА ВОВК</i>	5
Ангел пастирям мовив	7
Ангел Божий із небес	9
Бог предвічний	10
Бог ся рождає	12
В Вифлеємі-граді торжество нині	14
В Вифлеємі днесь Марія Пречиста	16
Весела світу новина нині	18
Во Вифлеємі нині новина	19
Вістку голосить світу зірниця	21
Возвеселімся всі купно нині	23
Вселенная, веселися	26
В яслах лежить, хто ж поспішить	28
Дар нині пребагатий із небес прийшов	30
Дивная новина	31
Землю Юдейську нічка вкрива	32
Ликуючи, заспіваймо днесь	33
Марія-Діва днесь породила	34
Над Вифлеємом заблисла зоря	35
На небі зірка ясна засяла	38
Наш Спаситель народився	39
Небо і земля нині торжествують	40
Небо і земля, нині всьо ликує	42
Не плач, Рахиле	45
Нині, Адаме, розвеселися	48
Новая радість світу ся з'явила	50
Нова радість стала, яка не бувала	51
Нуте, нуте, браття-сусіди	52
Нова радість стала, що на небі хвала	54
Ой видить Бог, видить Творець	56
По всьому світу стала новина	58
Послухай нині о тій новині	59
Радість ся нам явила	61
Син Божий від Отця із неба сходить	63
Согласно співаймо, Ісуса витаймо	66
Христос родився, Бог воплотився	68

ЛИТЕРАТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННОЕ ИЗДАНИЕ

КОЛЯДКИ

Иллюстрации

Юськив Зиновий Ярославович

Львов, «Каменяр»
(На украинском языке)

Художній редактор В. І. Сава
Технічний редактор В. І. Франчук
Коректор Є. Ф. Русин

ИБ № 2086

Здано на складання 5.11.90. Підписано до друку 16.11.90.
Формат 70×90¹/₃₂. Папір офсетн. № 1. Гарнітура таймс.
Офсетний друк. Умов. друк. арк. 2,63. Умов. фарбовідб. 2,7.
Обл.-вид. арк. 2,29. Тираж 100 000 пр. Замовлення 1284-0.
Ціна 3 крб.

Видавництво «Каменяр». 290008 Львів, Підвальна, 3.
Львівська книжкова фабрика «Атлас». 290005 Львів, Зелена, 20.

Колядки/Іл. З. Я. Юськів.— Львів: Ка-
К61 меняр, 1990.—71 с.: іл.

ISBN 5-7745-0392-5: 3 крб., 100 000 пр.

Збірник об'єднує тексти відомих і маловідомих
українських колядок — невідомої складової різдвя-
них обрядів.

К 4702640105-080

М214(04)-90 — Без оголошення

ББК 82.3(2Ук)